

שתי נרות והמשנה בפרק שני אמורה בהטבת חמש נרות, לא אָמַר
 לתרץ בְּרַב פָּפָא שהמשניות לא נאמרו כדעה אחת, משום שהוא
 סובר דרִישָׁא וְסִיפָא רַבְּנָן וּמִצְעָתָא אָבָא שְׂאוּל לֹא מוֹקִינָה לָהּ –
 שאין להעמיד את המשניות בסדר זה שאינו ראוי. אָלֵא רַב פָּפָא,
 מֵאִי מַעְסָא לֹא אָמַר לתרץ פָּפָא. מבארת הגמרא: אָמַר לָךְ רב
 פפא, וכי דרך הוא לסדר המשניות הפוך מסדר העבודה, דתָּנָא
 בְּרִישָׁא בפרק ראשון הִטְבַּת שְׁתֵּי נְרוֹת, וְהָדָר – ואחרי כן בפרק שני
 נשנתה הִטְבַּת חֲמִשָּׁה נְרוֹת, בעוד שהטבת חמש נרות קדמה להטבת
 שתי נרות. וְאִפְּיָא אָמַר לָךְ, אין בכך כל דוחק לפרש כן, משום
 שהמשנה בפרק ראשון אינה עוסקת בסדר עבודת יום הכיפורים
 אלא אֲחֵרֵי בְּעָלְמָא הוּא דְקָא מוֹרִי – המשנה באה להורות את
 העבודות המוטלות על הכהן הגדול בשבעת הימים קודם יום
 הכיפורים בכדי להתרגל בעבודה, ולא נשנו לפי הסדר כלל,
 וְסִדְרָא – ואילו סדר העבודה ביום הכיפורים הָא הָדָר תָּנִי לִיהּ –
 שנתה אותו המשנה לאחר מכן, ואכן נשנו הדברים בסדר הראוי,
 בפרק שתי הטבת חמש הנרות, ובפרק שלישי הטבת שתי הנרות.
 נוֹפָא, כָּא לֹא הכהן המוליק את דם התמיד לִכְרֵן מוֹרְחִית צְפוּנִית של
 המזבח, וְנוֹתֵן – זורק מן הדם על קרן מוֹרְחִית צְפוּנִית. משם מקיף
 ובא לקרן מְעֻרְבִית דְּרוּמִית, וְנוֹתֵן על קרן מְעֻרְבִית דְּרוּמִית. וכך
 בשתי זריקות הגיע הדם על כל ארבעת צידי המזבח. וְתָנִי עֲלֵהּ,
 רַבִּי שְׁמֵעוֹן אִישׁ הַמַּצֵּפָה מַשְׁנֶה את סדר הזריקה פְּתִימִד מסדר
 הזריקה של כל קרבן עולה. וכך סדר הזריקה, כָּא לֹא לִכְרֵן מוֹרְחִית
 צְפוּנִית, וְנוֹתֵן מוֹרְחִית צְפוּנִית כאמור במשנה. אולם בקרן מְעֻרְבִית
 דְּרוּמִית אינו נותן מתנה אחת על הזוית שיגיע הדם על שתי
 הצדדים יחד, אלא נותן תחילה מן הדם בצד מְעֻרְבָה של המזבח
 קרוב לדרום, וְאַחֲרָיָהּ נותן בצד דְּרוּמָא.
 מבארת הגמרא: מֵאִי מַעְסָא דְּרַבִּי שְׁמֵעוֹן אִישׁ הַמַּצֵּפָה. אָמַר רַבִּי
 יוֹהָנָן מִשּׁוּם הָדָר דְּרַבִּי – בשם אחד מבני ישיבתו של רַבִּי יוֹנָא, אָמַר
 קָרָא במוסף של ראש חודש (במדבר כו טו) 'וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחִטָּאת
 לָהּ' עַל עֲלֵת הַתִּמְיֵד יַעֲשֶׂה וְנִסְבּוּ, הסמיך הכתוב את שעיר החטאת
 לעולת התמיד, ללמדנו, שקרבן עולה היא, וְאַחֲרֵי הַמִּזְבֵּחַ עֲבִיד כָּהֵן
 – יש לעשות בה מַעֲשֵׂה חֲטָאת. הָא בִּיצֵד, נותן מתנה אֶחָד מן הדם
 על הקרן שְׁהֵיא שְׁתֵּים, שבכך מתפשט הדם על שתי הצדדים, וזהו
 בְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה, שלא ביטלו ממנו מעשה עולה, ואילו אם גמר
 המתנות נותן שְׁתֵּים שְׁתֵּים דְּהֵינּוּ שתי מתנות שכל מתנה
 ניתנת על צד אחד, וזהו בְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת שנותנים מדמה ארבע
 מתנות על ארבע קרנות, מתנה לכל קרן.
 שואלת הגמרא: מדוע לחלק את המתנות חציים כעולה וחציים
 כחטאת, וליתן שְׁתֵּים שְׁתֵּים אַרְבַּע בְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה וְאַרְבַּע שְׁתֵּים אַרְבַּע
 בְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת. מיישבת הגמרא: לֹא מִצִּינוּ בשום הזאת דם של
 קרבן דָּמִים שְׁמִכְפְּרִין כפרה שלימה, וְחֻזְרִין וּמְכַפְּרִין כפרה אחרת.
 שואלת הגמרא: וְכִי מִצִּינוּ דָּמִים שְׁחֻצִין חֲטָאת וְחֻצִין עוֹלָה, והלא
 גם דבר זה לא מצינו, אָלֵא הֵרִי שַׁעַל כְּרִתֵּן הַקִּישָׁן הַתָּבוֹב לעשות
 בתמיד שלא כשאר הקרבנות, אם כן הָכָא נִמְי נאמר שַׁעַל כְּרִתֵּן
 הַקִּישָׁן הַתָּבוֹב לומר שבתמיד נעשה שלא כמו בשאר הקרבנות
 ויתן שתיים שהן ארבע וגם ארבע שהן ארבע. מיישבת הגמרא:
 הָתָם – בכך שנותן את המתנות האחרונות בנפרד כמעשה חטאת,
 אין נחשב הדבר כשינוי שלא מצינו כמותו, שכן רק פִּסּוּק מִתְּנִית
 בְּעָלְמָא הִיא – אין כאן אלא הפסק בין הנתינות, שהרי עומד הוא
 בקרן אחת ובודומה לשאר נתינות קרבן עולה, אלא שבמקום ליתן
 אותן בפעם אחת נותן אותן בשני פעמים. ואין זה הוכחה הניכרת
 שיש כאן מעשה חטאת, מה שאין כן ליתן פעמיים זהו שינוי שלא
 מצינו דמים חוזרים ומכפריין.
 שואלת הגמרא: וְנִתְּרִי – שיתן מתנה אֶחָד שְׁתֵּים לְמִטָּה
 מחוט הסיקרא, וּבְמַעֲשֵׂה עוֹלָה, שזריקת דם העולה מקומה למטה
 מחוט הסיקרא, אולם את השְׁתֵּים שְׁתֵּים שנותן בפסוק מתנות,
 ומשום שצריך לעשות בה מעשה כחטאת, שיתן אותם לְמִעֻלָּה
 מחוט הסיקרא בְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת שדמה ניתן למעלה. משיבה
 הגמרא: לֹא מִצִּינוּ דָּמִים שְׁנִיתִים חֻצִין לְמִעֻלָּה מחוט הסיקרא
 וְחֻצִין לְמִטָּה. מקשה הגמרא: וְכִי הָאֵם לֹא מצינו שמותר להזות

מבארת הגמרא: כך מתפרש הכתוב, בְּעִדָּן הִטְבָּה – שבשעה
 שהוא מטיב את שתי הנרות, הָיָא מְקַטֵּר קְטוֹרֶת – תהיה כבר
 הקטורת מוקטרת, ומכאן שיש להקטיר בין הטבת חמש נרות
 להטבת שתי נרות, ובכך תהיה הטבת שתי נרות אחרי הקטרת
 הקטורת.
 ומביאה הגמרא הכרח לפרש כך את הכתוב כפי טעמם של
 חכמים: דָּא לֹא תִימָא לפרש הָכִי, אלא תפרש כדברי אבא שאול
 שהכוונה יקטירנה אחר כך, קטורת של בֵּין הָעֲרִפִּים, שגם בה נאמר
 לשון זה. דְּכִתְבִּי (שמות לו ה) 'וּבִתְעֻלָּת אֶהְיֶה אִתְּךָ בֵּין הָעֲרִפִּים
 יִקְטִירְנָהּ', וכי הָכִי נִמִּי האם נוכל לפרש את הכתוב דְּכִרִישָׁא מְדֻלָּקִים
 נְרוֹת, וְהָדָר – ורק לאחר מכן מְקַטֵּר קְטוֹרֶת שֶׁל בֵּין הָעֲרִפִּים. וְכִי
 תִימָא – ואם תאמר הָכִי נִמִּי – שאכן אף כתוב זה מתפרש כך,
 וְהִתְנִיָּא בברייתא, נאמר בפסוק (שם כו כא) 'עֲרוֹף אוֹתוֹ אֶהְיֶה וְנִנְיִי
 מִעֵרֵב עַד בֹּקֶר', דורשים מכך, שבעריכת הנרות תֵּן לָהּ במנוחה
 מְדֻלָּקָה – מדת שמן בכמות כדי שְׁתֵּהא דוֹלָקָת וְהוֹלֵכֶת כָּל הַלַּיְלָה
 מִעֵרֵב עַד בֹּקֶר. דָּבָר אַחֵר יש לך לדרוש מן הפסוק האמור, 'עֲרוֹף
 אוֹתוֹ אֶהְיֶה וְנִנְיִי מִעֵרֵב עַד בֹּקֶר', ומאכחש 'אותו' מערב עד בוקר,
 יש לדייק שדווקא 'אותו' עבודה נעשית מערב עד בוקר, ומכאן
 שאין לך עֲבֹדָה אחרת מעבודות היום שְׁכַשְׁרָה מִעֵרֵב עַד בֹּקֶר –
 שתהיה כשירה כשהיא אחרונה לעבודת היום, אָלֵא זו – הדלוקת
 הנרות בְּלֵבָד, ואם כן לא יתכן לפרש את הכתוב 'יקטירנה' לאחר
 הדלקת הנרות. אָלֵא מֵאִי קָאָמַר הַקָּטָן 'וּבִתְעֻלָּת אֶהְיֶה אִתְּךָ בֵּין הָעֲרִפִּים
 יִקְטִירְנָה', בהכרח יש לפרשו בלשון עבר, שְׁבַעֲדִין
 הַדִּלְקָה – שבזמן ההדלקה כבר הָיָא מְקַטֵּר קְטוֹרֶת, אם כן הָכָא
 נִמִּי יש ללמוד שהנאמר 'בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר בְּהִיטִיבוֹ אֶת הַנְּרוֹת
 יִקְטִירְנָה', מתפרש בלשון עבר, שְׁבַעֲדִין הִטְבָּה של שתי הנרות,
 כבר הָיָא מְקַטֵּר קְטוֹרֶת מלפני כן.
 וְאַבָּא שְׂאוּל שפירש את הנאמר בקטורת של שחר 'יקטירנה'
 שיקטיר אחר כך, אָמַר לָךְ, שאין ללמוד מהנאמר בקטורת של בין
 הערביים לנאמר בקטורת של שחר, משום דְּשִׁאֲנִי הָתָם בקטורת
 של בין הערביים דְּכִתְבִּי 'אותו' למעט שלא תהיה עבודה אחרת
 אחרי הדלקת הנרות, ולכך מוכרחים אנו לפרש כוונת הכתוב
 שלא כפשוטו, אולם בקטורת של שחר, יש לפרש את הכתוב
 כמשמעותו הפשוטה שנאמר לפי סדר העבודה, שיעשה קודם את
 הטבת כל הנרות ואחרי כן יקטיר את הקטורת.
 הגמרא מביאה תירוץ נוסף על הקשיא בסתירת המשניות,
 שבמשנתינו נאמר שהקטורת קודמת להטבת הנרות, ובפרק שני
 נאמר שהטבת הנרות קודמת לקטורת: רַב פָּפָא אָמַר, לֹא מְשִׁיבָא
 הָא – משנתינו שאמרו בה שהקטורת קודמת, נאמרה כדעת רַבְּנָן
 שפסיק בין הטבת חמש נרות להטבת שתי נרות בקטורת, ונמצא
 שהטבת שתי נרות נעשתה אחרי הקטורת, אולם הָא – המשנה
 נאמרה בה שהטבת הנרות כולם קודמת לקטורת, היא כדעת אָבָא
 שְׂאוּל ששחיתת התמיד זריקת דמו היא המחלקת בין ההטבות,
 ואילו הקטורת נעשתה אחרי גמר ההטבה. שואלת הגמרא: כָּמֵא
 אֲוִקְיָתָא – לדעתך שהעומדת לְמִתְנִיתִין דְּהָכָא השנויה תחילה
 במסכת זו בְּרַבְּנָן, ואילו פִּיִּים – המשנה בפרק שני בה למדנו
 שהטבת הנרות קדמה לקטורת, נשנתה בְּאַבָּא שְׂאוּל, אם כן אִימָא
 סִיפָא את המשנה בפרק שלישי (לא) בענין העבודה ביום
 הכיפורים, הִבִּיאוּ לֹא לכהן הגדול אֶת הַתִּמְיֵד של שחר, קָרְצוּ –
 שחט בו רוב שני סימנים שיש בכך שיעור של שחיטה כשירה,
 וּמִרְק אַחֲרֵי שְׁחִיטָה עַל יָדוֹ – כהן אחר המשיך לשחוט את הסימנים,
 ולאחר שהכהן גדול קיבל את הדם וזרקו על המזבח, נִכְנַס להיכל
 לְהַקְטִיר אֶת הַקְטוֹרֶת של שחר, וְלִהְיוֹתִיב אֶת הַנְּרוֹת שבמנוחה.
 ומשנה זו שהקטורת קודמת להטבת הנרות, אֶתְמַן לְרַבְּנָן. נמצא
 אם כן שהמשנה נשנתה שלא כסדר, שהרי רִישָׁא וְסִיפָא רַבְּנָן,
 וּמִצְעָתָא אָבָא שְׂאוּל, זה שלא כסדר הראוי. משיבה הגמרא: אָמַר
 לָךְ רַב פָּפָא, אֵין – אכן כך נשנתה המשנה, רִישָׁא וְסִיפָא רַבְּנָן
 וּמִצְעָתָא אָבָא שְׂאוּל, ואין בכך כדי לדחות מלפרש כן את סתירת
 המשניות.
 מבארת הגמרא: בְּשִׁלְמָא אֲבִי שתיריך שמשנתינו אמורה בהטבת

1 חלק מן הדם למעלה וחלק למטה, וְהִתְנֵן (להלן נג:) הָיָה מִמֶּנּוּ – מדם
 2 הפר כנגד הכפרת, הזאה אַחַת לְמַעַלָּה, וְשִׁבְעַת הַזֹּאוֹת לְמַטָּה. סבורה
 3 הגמרא שהכוונה שהזאה אחת הוזה למעלה מחצי עובי הכפורת,
 4 ושבע למטה מחצי עוביה. מתרצת הגמרא: אין הכוונה שחלק היו
 5 למעלה מן האמצע וחלקם למטה, אלא הכוונה בְּמַצְלִיף, שההזאה
 6 הראשונה היתה נעשית בזריקה כלפי מעלה, ולאחר מכן היו
 7 ההזאות זו למטה מזו, ולא היו כולן במקום אחד. מבארת הגמרא:
 8 מֵאִי – מה הכוונה בְּמַצְלִיף. מִחֻי – הראה רַב יְהוּדָה סימן בידו
 9 בְּמִנְיָדָנָא – כשליח בית דין המכה את המחויב מלקות, שמכה אותו
 10 מכות סמוכות זו תחת זו.
 11 חוזרת הגמרא לשאול: וְכִי הָאֵם אֵכָן לֹא קִיַּיְמַת הַזֹּאה שֶׁחֹלֵק מִמֶּנָּה

12 למעלה וחלק ממנה למטה, וְהִתְנֵן (להלן נה:) לאחר שהוזה מדם הפר
 13 ומדם השעיר בין הבדים וכנגד הפרוכת, עירב את דם הפר
 14 והשעיר יחד והָיָה מִמֶּנּוּ עַל טָהָרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שִׁבְעַת פְּעָמִים.
 15 סבורה הגמרא, מֵאִי לֹא – האם אין הכוונה שהוזה אֶפְלָגִיָּה דְּמִזְבֵּחַ
 16 – על קיר המזבח באמצעו, וְטָהָרוֹ פִּירוּשׁוֹ אֲמַצַּע, כְּדֹאמְרֵי אֲיִנְשֵׁי,
 17 טָהָר טִיְהָרָא – הצהיר הצהרים, שְׁהוּא פִּלְגָא דִּיּוֹמָא – אמצע היום,
 18 וכיון שלא ניתן להזות את כל שבעת ההזאות במדויק באמצע
 19 המזבח, הרי שחלק מן הדם ינתן על חציו העליון וחלקו על חציו
 20 התחתון. משיבה הגמרא: אָמַר רַבָּה פַּר שִׁילָא, לֹא – אין הכוונה על
 21 אמצע קיר המזבח, אלא

יומא דף טו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז וזהר" (ליום שבת קודש) קעג

בהקרבת התמיד כמעשה קרבן חטאת, ודילמא בחטאת הוא
 דקאמר רחמנא עביר בה מעשה עולה – אולי באה התורה לומר
 שיש לעשות בהקרבת חטאת של ראש חודש כמעשה קרבן עולה.
 מיישבת הגמרא: לא סלקא דעתך – אל תעלה על דעתך לומר כן,
 משום דכתיב בשעיר החטאת (במדבר כח טו) 'ושעיר עזים אחד
 לחטאת לה' על עולת התמיד ועשה נסכיו', ויש לדייק ולפרש מאי
 קאמר רחמנא – מה כוונת הכתוב שנאמר 'על עולת התמיד', מיד
 דחטאת שרי אעולה – שיש להשליך מענין החטאת על העולה,
 שבקרבן העולה יש לעשות כחטאת ולא להיפך.
 הגמרא דנה היכן היתה מקומה של לשכת הטלאים במקדש: הנין
 התיב במשנה במסכת תמיד (פ"ג מ"א), אמר להם הקמנוה – אמר סגן
 הכהן הגדול לאלו הזוכים בהקרבת תמיד של שחר, צאו והביאו
 מלה לקרבן התמיד מלשכת בית הטלאים, ששם היו הטלאים
 שנבדקו מכל מום. ומבארת המשנה היכן היתה הלשכה, והלא
 תדע כי לשכת הטלאים היתה במקצוע צפונית מערבית של לשכת
 בית המוקד הגדולה, וארבע לשכות היו שם בקצוות לשכת בית
 המוקד ופתוחים היו כולם אליה. ומונה המשנה את ארבעת
 הלשכות ושמותיהן, אחת לשכת הטלאים, שבה היו נמצאים
 הטלאים המבוקרים ממום ומוכנים להקברה, ואחת לשכת
 החרטום, שבה היו נותנים חותמת למי ששילם עבור נסכים
 שצריך להביא עם קרבנו, שיתן אותה לממונה על הסולת היין
 והשמן ויקבל ממנו לפי מה ששילם. ואחת לשכת בית המוקד, עוד
 לשכת קטנה שהיתה בתוך הלשכה הגדולה ונקראת אף היא
 לשכת בית המוקד, ואחת לשכת שעושים בה להם הפנים, שבה לשו
 ואפו את לחם הפנים שהיו מחליפים כל שבת.
 למדנו במשנה זו שבמסכת תמיד שלשכת הטלאים היתה בצד
 צפון מערב, הגמרא מביאה שהמשנה במסכת מידות חולקת על
 המשנה שבמסכת תמיד. מקשה הגמרא: ורימינהו, במסכת מידות
 (פ"א מ"ז) שנינו, ארבע לשכות היו לבית המוקד, והיו בקמנויות
 הפתוחות למדקלן – כחדרים קטנים שבצידי טרקלין גדול שהם
 פתוחים לה, שתיים מן הלשכות היו בקודש ולכך היו קדושות,
 ושתיים מן הלשכות הדיה מקומם בחול, ואין בהם קדושת בית
 המקדש. ואשי פקפסין – חתיכות עצים היו מונחים בבית המוקד
 בין המקום הקדוש למקום שאינו קדוש, והם מדקלן לסימן היכר
 בין קודש לחול שלא יטעו היכן הקודש והיכן החול. ומונה המשנה
 את שמות הלשכות, מקומם ותפקידם. ומה היו משמשות לשכות
 אלו, מערבית דרומית, היא היתה לשכת (טלי) מלאי קרבן, שבה
 היו הכבשים המיועדים לקרבן מבוקרים מכל מום.

אנופיה דמזבח – על גג המזבח הזה את שבעת ההזאות ונמצאו
 כולם למעלה, ולשון 'טהור' הוא משום שמטהר ומגלה את גג
 המזבח, על ידי שפינה את אפר הקטורת שנשרפה בבוקר לצדדים,
 כדי שיוכל לתת מן הדם על הגג עצמו. ומצינו טהור מלשון גילוי,
 דכתיב (שמות כ"ד) 'וכעצם השמים לטהר', שפירושו כמו מראה
 השמים שהם צלולים וגלויים לגמרי מעננים.
 הגמרא ממשיכה לדון בענין נתינת הדם של קרבן התמיד. שואלת
 הגמרא: מאי שנא דיהיב עולה ברישא – מדוע נותן הוא תחילה
 מתנה אחת שהיא שתיים על קרן מזרחית צפונית, והדר – ולאחריה
 יהיב דחטאת – נותן את שתי המתנות על המערב והדרום, נתיב
 ברישא דחטאת – שיתן תחילה שתי מתנות כדוגמת קרבן חטאת,
 והדר נתיב דעולה – ואחריהן יתן אחת שהיא שתיים. מיישבת
 הגמרא: בין דקרבן תמיד עולה היא, על כן היא קדמה ברישא –
 יש לעשות כמעשה עולה תחילה.
 עוד שנינו במשנה דם התמיד, שהכהן היה בא בתחילה ליתן בקרן
 מזרחית צפונית ולאחריה בא לקרן מערבית דרומית. שואלת
 הגמרא: ומאי שנא דיהיב – מדוע שתי מתנות של קרבן עולה
 ניתנות דווקא על קרנות אלו מזרחית צפונית ומערבית דרומית,
 נתיב – שיתן על קרנות דרומית מזרחית תחילה, והדר – ולאחריה
 בקרן צפונית מערבית. משיבה הגמרא: אמרי, אין ליתן את דם
 העולה בקרן דרומית מזרחית, שכן עולה מעונה יסוד – את דם
 העולה יש לזרוק על המזבח במקום שיש לו יסוד תחת מקום
 הזריקה, ואילו קרן דרומית מזרחית לא הוה ליה יסוד, לפיכך נתינת
 הדם היתה בקרן מזרחית צפונית, ולאחריה במערבית דרומית.
 עוד שואלת הגמרא: מאי שנא דיהיב ברישא – מדוע נותן תחילה
 על קרן מזרחית צפונית דווקא, והדר – ואחריה נותן על קרן
 מערבית דרומית, נתיב ברישא – שיתן בתחילה על קרן מערבית
 דרומית, והדר – ואחרי כן יתן על קרן מזרחית צפונית שכנגדה.
 מיישבת הגמרא: בין דאמר כר – רמי בר יחזקאל, כל פיגות שאמה
 פונה בבית המקדש, לא יהי אלא דרך ימין למזרח, שכיוון ההקפה
 הוא לימין המקדש, אם כך כשבא הכהן ממול המזבח, כלומר מצד
 דרום ששם הכבש, נמצא שכאשר פונה הוא לימינו, ברישא בההוא
 פגע – בתחילת הקפתו פוגע הוא בקרן דרומית מזרחית, ושם אינו
 יכול לתת כיון שאין לקרן זו יסוד, וכאשר ממשיך להקיף את
 המזבח כשהוא מהלך לימינו, פוגע בקרן מזרחית צפונית תחילה.
 הגמרא דנה על גוף הלימוד שלמדו (לעיל ע"א) לעשות בעולת התמיד
 כמעשה חטאת. שואלת הגמרא: ומאי דבעולה הוא דקאמר רחמנא עביר
 בה מעשה חטאת – מנין ללמוד שבא הכתוב לומר שיש לעשות